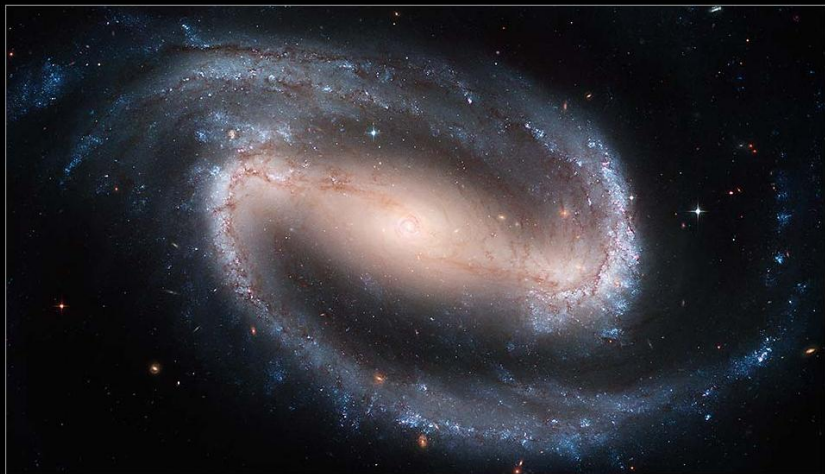

Spirální galaxie
NGC 1309
Eri, 2' × 2'

Spirální galaxie s přičkou **NGC 1300**, Eri, $7' \times 4'$

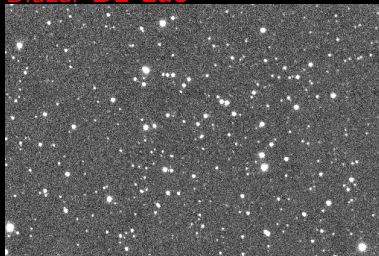
Nepravidelná galaxie **M 82**, UMa, $9' \times 4'$

Rovina NGC 891

Blazar BL Lac

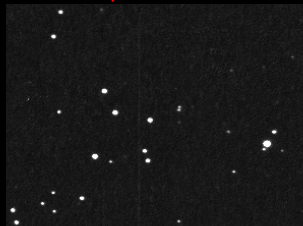
F.Hroch

Eliptická galaxie M110

K.Bartošková

Double quasar QSO0957+561

K.Šejnová, Z. Janák

Předgalaktická doba

W. Hershel (1738 – 1822)

Jako první viděl spirály.

Začal s počítáním hvězd.

J.C. Kapteyn (1851 – 1922)

Zkonstruoval model vesmíru

na základě počítání hvězd.

Zrození věku galaxií

H. Leavitt (1868 – 1921)

Zkalibrovala cepheidy na určování vzdáleností.

H. Shapley (1885 – 1972)

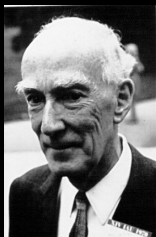
Použil RR Lyr na konstrukci 3D modelu galaxie.

E. P. Hubble (1889 – 1953)

objevil strukturu našeho Vesmíru.

Klasická galaktická doba

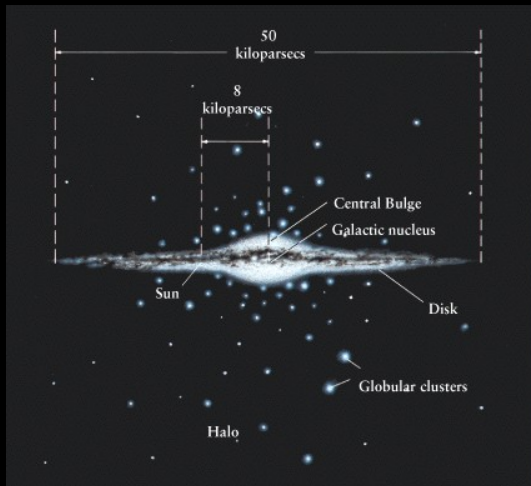
J. Oort (1900 – 1992)
objevil a pochopil strukturu naší galaxie.

D. Lynden-Bell (1935)
autor myšlenek na vysvětlení spirál,
černých děr a quasarů.

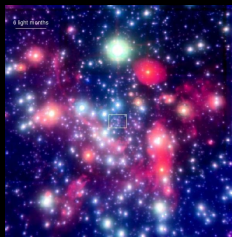
Mléčná dráha

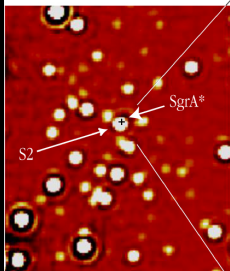
- hmota $10^{12}M_{\odot}$
- průměr 150 svět. let
- výkon $10^{10}L_{\odot}$.

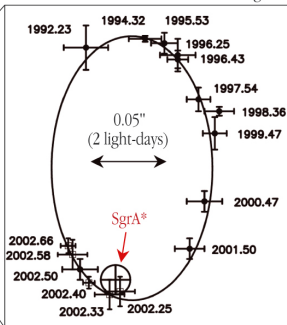
Váha centra Mléčné dráhy

NACO May 2002

S2 Orbit around SgrA*

The Motion of a Star around the Central Black Hole in the Milky Way

ESO PR Photo 23c/02 (9 October 2002)

© European Southern Observatory

Výsledek: několik miliónů Sluncí...

Typy galaxií

Hubbleova sekvence

Typy galaxií:

- spirální
- eliptické
- nepravidelné

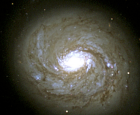
de Vaucouleurs system — dodatek k Hubbleově sekvenci

- spirálnost
- přičkovitost
- prstencovitost

Spirální galaxie

obyčejné
(M81, Mléčná dráha, ...)

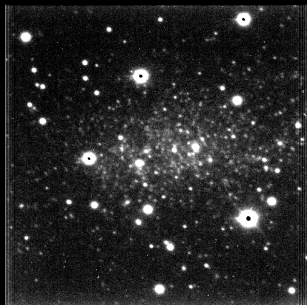

s aktivním galaktickým jádrem
(M77, NGC 4151, ...), quasary, ...

Eliptické galaxie

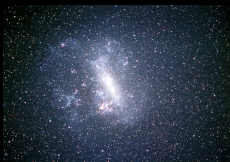

obyčejné
(M87, M 110, ...)

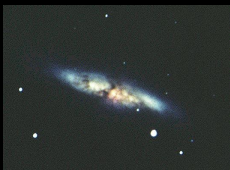

trpasličí
(SagDEG, ...)

Nepravidelné galaxie

obyčejné
(Magellanovy mračna, ...)

aktivní galaxie
(M82)

interagující galaxie
(NGC 4676, M51, ...)

Hoagův objekt

Palomar

Monte Boo

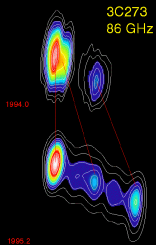

Aktivní galaktická jádra

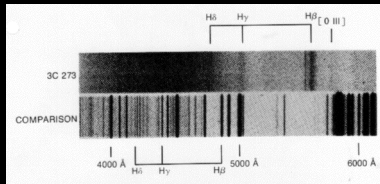

Seyfertovi galaxie, quasary, blazary, jety, rádiové galaxie, ...

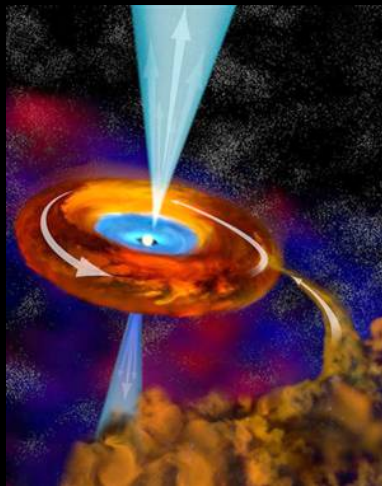
Quasar — 3c273

- bodový zdroj
- silný rádiový zdroj
- velký rudý posuv
- neteplné spektrum

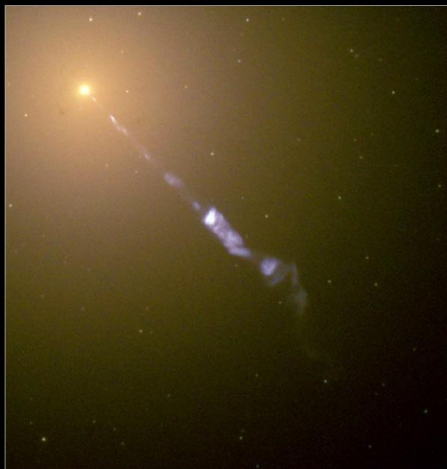

Akreční disk

- nabalování materiálu
- svítí díky tření
- vzniká u malého objektu
- palivem je okolní látka
- disk dává vznik jetům

První známý jet

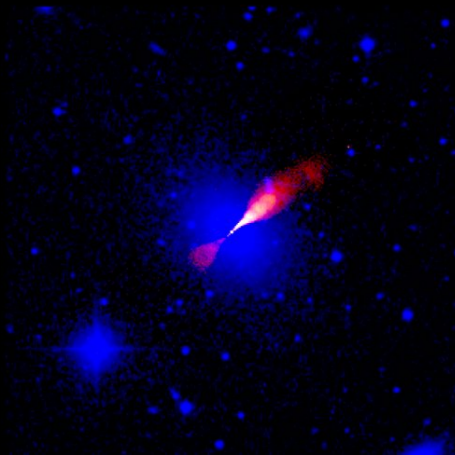

Jet z jádra M 87

- jádro & jet
- viditelné světlo
- Hubble space telescope

Curtis(1918):
"a curious straight
ray . . . connected
with the nucleus".

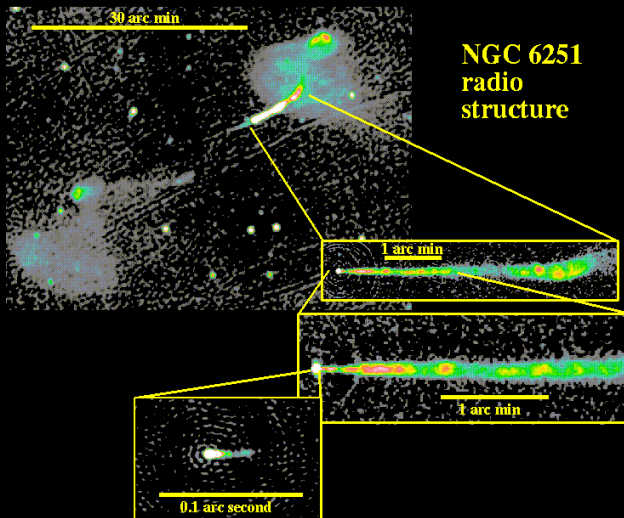
Jeti v rádiovém oboru

Jet z jádra NGC 315

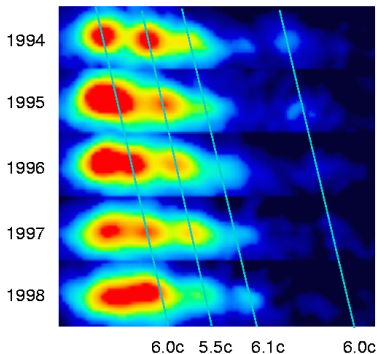
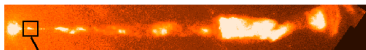
- rádiově (červená)
na 4885 MHz
- opticky (modrá)
- VLA

Rádiové mapy jetů pod různým úhlem pohledu

Struktura jetů blízko zdroje

Superluminal Motion in the M87 Jet

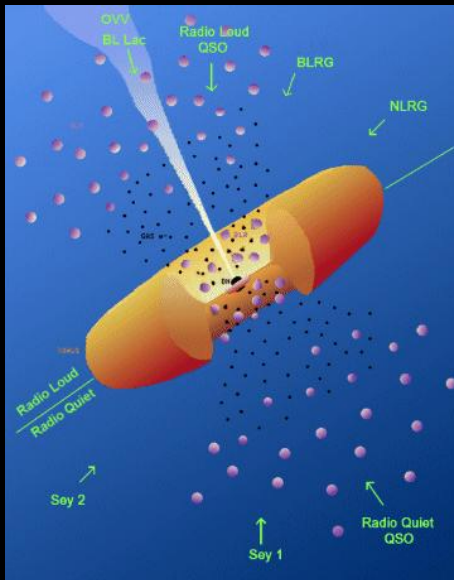
Nadsvětelný pohyb
v M 87

$$v_{\text{app}} = \mu D$$

$$d(1 - 2) \approx 20 \text{ ly}$$

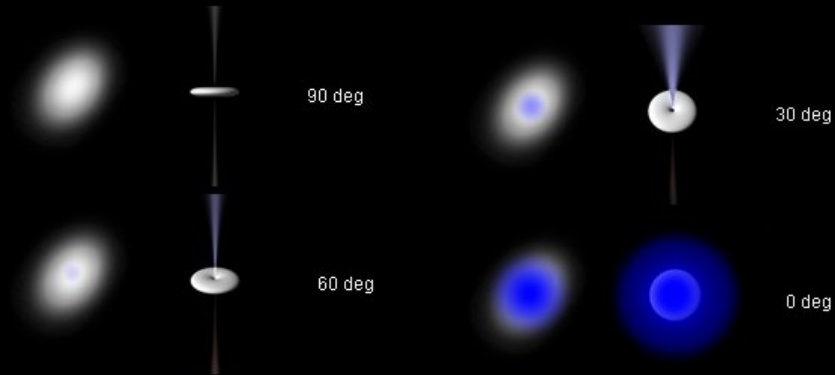
J. Biretta, STSI

Unifikovaný model AGN

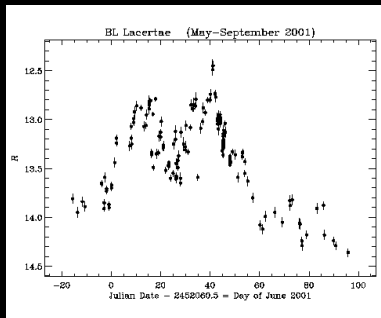
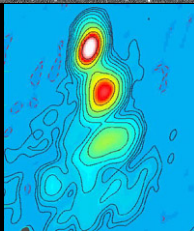
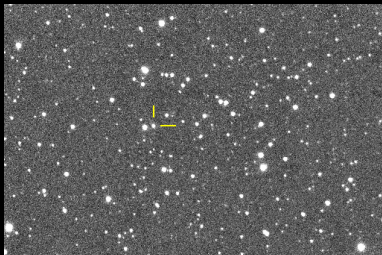

Co nám prozradí úhel pohledu ?

BL Lac

- blazar
- $z \approx 0.0688$
- optická proměnnost

digitalblasphemy.com